Рішення

спеціалізованої вченої ради

про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада Київського національного університету імені Тараса Шевченка МОН України прийняла рішення про присудження Шибку Роману Дмитровичу наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право на підставі прилюдного захисту дисертації «Правове регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування в Україні» за спеціальністю 081 Право.

«07» березня 2024 року.

Шибко Роман Дмитрович, 1993 року народження, громадянин України.

Освіта вища: закінчив у 2016 році юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю правознавство.

У жовтні 2022 р. закінчив аспірантуру Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дисертацію виконано на кафедрі земельного та аграрного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник – Коваленко Тетяна Олександрівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри земельного та аграрного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Здобувач має 10 наукових публікацій за темою дисертації без співавторів, із них 3 статті, опубліковані у наукових фахових виданнях України, а також 7 тез доповіді на наукових конференціях:

1. Шибко Р. Д. Ґенеза законодавчого регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування. *Держава і право. Юрид. Науки : зб. наук. Пр.* / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ : Юрид. Думка, 2019. Вип. 83. С. 231-243;

2. Шибко Р. Д. Виробництво сільськогосподарської сировини для дитячого харчування як об'єкт правового регулювання. *Часопис Київського університету права*. 2019. Вип. 4. С. 290-295;

3. Шибко Р. Д. Особливості правового становища виробників сировини для дитячого харчування. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2020. Вип. 2 (113). С. 66-71.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Носік Володимир Васильович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри земельного та аграрного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна без зауважень.

Єрмоленко Володимир Михайлович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри аграрного, земельного та екологічного права імені академіка В. З. Янчука Національного університету біоресурсів і природокористування України. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Об'єктом дисертаційного дослідження визначено правовідносини щодо виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування в Україні, тоді як предметом дослідження – правове регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування в Україні (с. 7). Як видається, при такій постановці питання не витримується співвідношення між об'єктом і предметом як між загальним і особливим, адже правовідносини, які в дисертації покликані бути загальним, є складовою правового регулювання, тобто

предмету дослідження. Звідси. Методологічно правильним було б визначення об'єктом суспільних відносин, які є загальними по відношенню до правовідносин і таким чином до предмету дослідження.

2. У рубриці «методи дослідження» дисертант при розкритті застосованих ним методів серед спеціальних правових методів наводить історико-правовий і порівняльно-правовий методи. (с. 8). При цьому чомусь випущено з уваги вже усталений формально-правовий (догматичний) метод, який дає змогу розкрити зміст аналізованих правових норм, без чого неможливе будь-яке вивчення діючого нормативного масиву. Крім того, існує формально-нормативний метод, який дозволяє встановити юридичну силу конкретного нормативно-правового акта, його місце в ієрархії юридичних актів, а також з'ясувати, чи не суперечить норма певного акта нормам іншого правового акта, наділеного вищою юридичної силою. Сумнівно, що цей метод не застосовувався, хоча б у якійсь частині. Те ж саме стосується і методу правового моделювання.

3. На с. 13 дисертації констатується необхідність нормативного розмежування поняття «шкідливий харчовий продукт» та «харчовий продукт, непридатний до харчування», оскільки останнє є ширшим за змістом, ніж перше поняття. При подальшому обґрунтуванні співвідношення цих категорій дисертант підсумовує, що головною відмінністю непридатного харчового продукту від небезпечного харчового продукту є те, що у разі споживання за звичайних умов за призначенням непридатного харчового продукту, він не буде нести шкідливого впливу на здоров'я людини (с. 129). Це викликає певні зауваження, адже критерієм непридатності харчового продукту є саме неприйнятність його споживання, у основі якої перебуває потенційна ймовірність нанесення шкоди організму людини, що по суті є нічим іншим як шкідливістю. Тому наведена теза потребує поглибленої аргументації.

4. На с. 7 дисертації було поставлене завдання з'ясувати юридичну природу виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування як об'єкта аграрних правовідносин. Але, як випливає зі змісту дисертації, це: по-

перше, занадто синтетичне завдання, бо має охоплювати в цілому матеріал розділу 2 «Юридична природа виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування в Україні». Як наслідок у загальних висновках відсутній висновок щодо цього завдання. Натомість є підрозділ 2.1. «Виробництво сільськогосподарської сировини для дитячого харчування як об'єкт аграрних правовідносин» щодо якого існує висновок за № 7. Чи можна сприймати це як технічний збій при формування переліку завдань?

5. Аналізуючи наукові підходи вчених щодо тлумачення окремих положень та термінів, дисертант надмірно мало критикує погляди науковців, а лише на підставі узагальнення думок учених пропонує власні доповнення або уточнення, рідше – визначення. Вважаю, що здобувачу потрібно бути сміливішим у критиці та при викладенні і аргументації власних думок.

Духневич Андрій Вікторович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін юридичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Дискусійним є питання відновлення функціонування «спеціальних виробничих зон» з огляду на неефективність функціонування «спеціальних сировинних зон», правовою основою яких був Закон України «Про дитяче харчування» від 14.09.2006 р. Крім того, законодавство ЄС у сфері виробництва дитячого харчування не передбачає існування відповідних територій. Таким чином, наукова позиція дисертанта може не узгоджуватися із загальнодержавною концепцією адаптації національного законодавства із законодавством ЄС.

2. У розділі ІІ дисертації неодноразово наголошується про необхідність заборони використання пестицидів в процесі виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування, як і в процесі виробництва дитячого харчування загалом. Так, з одного боку така заборона сприятиме гарантуванню виробництва безпечної сировини для дитячого

харчування, проте з іншої сторони виробники такої сировини ризикують понести втрати врожаю. Таким чином постає питання в пропорційності впровадження такої заборони відповідно до зазначених ризиків.

3. Автор в своїй роботі пропонує прийняти Закон України «Про харчування для спеціальних цілей» на основі приписів Регламенту ЄС 609/2013, який має назву «Про харчування для дітей грудного та раннього віку, харчування для медичних цілей та дієтичне харчування для контролю ваги». Можливо, доречно було б запозичити назву відповідного нормативно-правового акту, особливо під час активного процесу адаптації законодавства ЄС, а також з метою конкретизації та правової визначеності тих специфічних правовідносин, на які поширюється дія відповідного закону.

4. В дисертації автор наголошує на необхідності впровадження принципу обережності, який широко використовується у практиці ЄС. Але це означає, що ймовірним є застосування у виробництві дитячого харчування технологій, які потенційно можуть завдати шкоду життю та здоров'ю дитини. А враховуючи, що життя і здоров'я людини є найвищою соціальною цінністю відповідно до Конституції України, то таке положення може прямо їй суперечити.

Марченко Світлана Іванівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри земельного та аграрного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. Потребують додаткового обґрунтування підходи до розкриття специфіки правосуб'єктності виробників сільськогосподарської сировини для дитячого харчування, оскільки основна відмінність, на яку вказує дисертант, це обов'язок виробництва якісної та безпечної сировини рослинного та тваринного походження. Втім, такий обов'язок стосується всіх без винятку виробників сільськогосподарської продукції.

2. Не достатньо аргументовано специфіку правового регулювання

державної підтримки суб'єктів агробізнесу як виробників сільськогосподарської сировини для дитячого харчування, адже автор зазначає, що такі суб'єкти можуть скористатися загальними механізмами отримання державної підтримки, які передбачені для виробників сільськогосподарської продукції.

3. Дискусійною видається пропозиція про відновлення спеціальних сировинних зон у вигляді «спеціальних виробничих зон», адже якщо сировина для дитячого харчування відповідає встановленим вимогам, то територіальне розміщення виробництва навряд чи має значення. Крім того, в умовах війни, забруднення значної частини земель в Україні, отримання статусу спеціальної виробничої зони буде лише стримуючим чинником для здійснення відповідної господарської діяльності. Крім того, варто звернути увагу, що законодавство ЄС не містить таких вимог.

4. В дисертації, на нашу думку, занадто багато уваги приділено законодавству, яке вже втратило чинність.

Сюйва Ірина Сергіївна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри земельного та аграрного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. В підрозділі 1.1. «Дослідження правових аспектів виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування в аграрно-правовій науці України» зазначається, що крім двох робіт, спеціальних досліджень правового регулювання виробництва сировини для дитячого харчування в аграрно-правовій науці проведено не було. З огляду на це було б доцільно проаналізувати окремі доробки інших галузевих наук, зокрема, адміністративного права, в яких досліджуються правові аспекти виробництва дитячого харчування.

2. Досліджуючи особливості виробництва сировини для дитячого харчування, в дисертації проаналізовано лише закони України «Про молоко та

молочні продукти» та «Про зерно та ринок зерна». Водночас, враховуючи те, що в дисертації застосовано вузький підхід до виробництва дитячого харчування (тобто досліджується лише виробництво/вирощування сировини, а такі стадії виробничого процесу як транспортування, переробка, зберігання, пакування тощо не розглядаються), варто було проаналізувати особливості виробництва сировини для дитячого харчування і в інших сферах сільськогосподарського виробництва (рибного господарства, тепличного господарства, виноградарства та садівництва).

3. Доцільного було б окремим розділом розглянути систему органів управління у сфері виробництва сировини для продуктів дитячого харчування, які б здійснювали належний нагляд та контроль за якістю та безпечністю виробництва сировини для продуктів дитячого харчування.

Результати відкритого голосування:

«За»	– 5 членів ради;
«Проти»	– немає;
«Утримались»	– немає.

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА УХВАЛИЛА:

1. Дисертація Шибка Романа Дмитровича на тему «Правове регулювання виробництва сільськогосподарської сировини для дитячого харчування в Україні», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08

Право за спеціальністю 081 Право, є завершеним самостійним науковим дослідженням і відповідає вимогам «**Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)»,** затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261; «**Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії»,** затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

2. Присудити Шибку Роману Дмитровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

3. Рішення разової спеціалізованої вченої ради затвердити і передати до Наукової частини Університету.

4. Науковій частині підготувати Наказ про видачу Шибку Роману Дмитровичу диплома доктора філософії та додатка до нього європейського зразка.

На підставі результатів відкритого голосування та прийнятого рішення спеціалізована вчена рада Київського національного університету імені Тараса Шевченка присуджує Шибку Роману Дмитровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради
доктор юридичних наук, професор **Володимир НОСІК**

Підпис
Вчений
КАРАУЛ
08.0